

Asia: LVM/1139/03/2018

Hallituksen esitys eduskunnalle maakuntauudistuksen täytäntöönpanosta liikennealalla ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys eduskunnalle maakuntauudistuksen täytäntöönpanosta liikennealalla ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Yleiset huomiot esityksestä

Pohjanmaan liitto kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä maakuntauudistuksen täytäntöönpanosta liikennealalla.

Aiempaan lakiesitykseen nähden muutokset lisäävät mielestämme edellytyksiä liikennejärjestelmän kokonaisvaltaisemmalle kehittämiselle sekä eri liikennemuotojen yhteensovittamiselle.

Kuitenkin maakuntien näkökulmasta lakimuutokseen sisältyvät sopimukset ja tehtävien siirrot näyttäisivät lisäävän byrokratian määrää ja tehtävää lisäävät työtä maakunnissa. Tienpidon suunnitelmia ja sopimuksia on tosin tehty aiemmin Elyissä. Virastouudistus ja valtion liikennesektorin hajottaminen lukuisiin laitoksiin ei asiakasnäkökulmasta välttämättä selkiytä maakuntien tehtäväkenttää – virastoja, joiden kanssa jatkossa tulee neuvotella ja tehdä yhteistyötä näyttäisikin nyt olevan entistä enemmän. Tässä mielessä olisi tärkeää, että eri virastojen roolit ja tehtävät on selkeästi määritelty. Nyt vaikuttaisi siltä, että esimerkiksi maakunnalliseen liikennejärjestelmätyöhön osallistuu sekä Liikenne- ja viestintävirasto että Väylävirasto. Lisäksi Väylävirasto ohjaa ja vastaa tienpidon suunnittelusta. Tehtävien roolittamisen ja selkeyttämisen kannalta voisi olla järkevää, että Liikenne- ja viestintäministeriö ottaisi ohjaavan roolin, ja muilla valtion virastoilla olisi maakunnallisessa liikennesuunnittelussa selkeästi osallistuvan asiantuntijan rooli.

Lakiehdotuksen mahdollistamat tehtävien siirrot hoituvat varmasti esitetysti, mutta haluamme tässä yhteydessä tuoda esiin huolestamme siitä, että tehtävien siirroissa ei maakunnille osoiteta yhtään lisäresursseja. Tämä huolettaa erityisesti siksi, että jo nykyiselläänkin niin maakuntien kuin Ely-

keskustenkin taloudelliset mutta myös henkilöresurssit ovat täysin riittämättömät. Jos asiaa vertaillaan karkeasti vaikkapa henkilöstömäärien puitteissa:

Valtion virastoissa on noin 1370 henkilöä (LVM 190, Liikennevirasto 660, Trafi 520). Lisäksi ELYistä ja KEHAsta siirtyy valtion virastoihin noin 100 henkilöä (Elyt 80 ja Keha 20). Tämä tekee yhteensä 1470 henkilöä. Jos työpanokset suhteutetaan maakuntien määrään, niin tämä tarkoittaa noin 82 henkilöä per maakunta.

Maakunnissa liikenneasioita hoitaa nyt noin 30 henkilöä ja Elyistä siirtyy noin 325 henkilöä eli yhteensä maakunnissaliikenne tehtäviä hoitaa noin 355 henkilöä, mikä tekee noin 20 henkilöä per maakunta. Koska kyse on keskiarvosta, niin käytännössä pienemmissä maakunnissa tulevaisuudessa liikenteen kokonaisuutta hoitaa vain alle 10 henkilöä, ja suuremmissakin maakunnissa ehkä vain noin 30 henkilöä.

Mikäli liikennepuolen henkilöresursseihin ei saada maakunnissa muutoksia, on selvää että nykyisten toimintamallien tulee muuttua merkittävästi. Tämä voisi tarkoittaa sitä, että maakuntien tulisi saada tulevaisuudessa merkittävässä määrin asiantuntijuuksiin liittyvää apua valtion virastoilta. Tällöin yhteistyön ja vuovaikutuksen tulisi jatkossa tiivistyä nykyisestä huomattavasti.

Yleisperustelut

-

Yksityiskohtaiset perustelut

-

Lakiehdotukset

Laki liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain muuttamisesta, 15 o § maantien suunnittelun tehtävät

Hallituksen esitys: Suunnittelun on perustuttava maantien kehittämisen tarpeisiin, valtakunnalliseen ja maakunnalliseen liikennejärjestelmäsuunnitelmaan, yleissuunnittelua ja tiesuunnittelua koskeviin suunnitteluperusteisiin sekä alueiden käytön suunnitteluun.

Pohjanmaan liiton ehdotus: Suunnittelun on perustuttava maakuntakaavaan, maantien kehittämisen tarpeisiin, valtakunnalliseen TAI maakunnalliseen liikennejärjestelmäsuunnitelmaan, yleissuunnittelua ja tiesuunnittelua koskeviin suunnitteluperusteisiin.

Perustelut muutokselle: Mielestämme lain tulisi kytkeä liikenteen (LJS) ja maankäytön suunnittelu (maakuntakaava) tiiviimmin yhteen. Lisäksi lain kohdan 15 o § kirjausta tulisi keventää. Jos lakia tulkitaan aivan kirjaimellisesti, saa lakiesityksestä sen käsityksen, että yleissuunnitelmien ja tiesuunnitelmien on jatkossa perustuttava aina yhtä aikaa voimassa oleviin ”kehittämistarpeisiin, valtakunnalliseen JA maakunnallisiin liikennejärjestelmäsuunnitelmiin”. Tällöin ongelmaksi voi tulla sellaisten maakunnallisesti tarpeellisten hankkeiden suunnittelu, jotka eivät kokonsa puolesta sisälly valtakunnalliseen liikennejärjestelmäsuunnitelmaan (LJS) tai maakuntakaavaan. Hankkeiden puuttuminen valtakunnallisesta liikennejärjestelmäsuunnitelmasta ei saa estää maakunnallisten hankkeiden suunnittelua. Valtakunnalliseen LJS:ään hankkeita tulee verrattain rajallinen määrä. Suunnittelutarpeita seuduilla on kuitenkin enemmän. Esimerkiksi kevyen liikenteen suunnitelmat sekä pienemmät tiesuunnitelmat tuskin tulevat sisällymään valtakunnalliseen LJS:ään, tai edes maakuntakaavaan.

Voldi Tero
Österbottens förbund - Pohjanmaan liitto